

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

FACULTY OF MEDICINE RAMATHIBODI HOSPITAL

แนวทางปฏิบัติ (Quality Procedure)

เรื่อง การป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้สุกใส

รหัสเอกสาร : P-RA-009	ฉบับ B	วันที่เริ่มใช้ 4 ตุลาคม 2560
จัดทำโดย : นางสาวอนอมวงศ์ มั่นทจิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริลักษณ์ อภิวงษ์ชัย นางสาวสุนทรียา ศิริโชติ	ลายมือชื่อ นางอนอมวงศ์ มั่นทจิตร ศิริลักษณ์ อภิวงษ์ชัย สุนทรียา ศิริโชติ	วันที่ 2 ตุลาคม 2560
ทบทวนโดย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์กำธร มาลาธรรม ตำแหน่ง : ประธานคณะกรรมการป้องกันและ ควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	ลายมือชื่อ ทศพร มาลาธรรม	วันที่ 3 ตุลาคม 2560
อนุมัติโดย : ศาสตราจารย์นายแพทย์ปิยะมิตร ศรีธรา ตำแหน่ง : คณบดี	ลายมือชื่อ ปิยะมิตร ศรีธรา	วันที่ 3 ตุลาคม 2560

รายการแก้ไข				
ครั้งที่	หน้า	บรรทัด	วัน/เดือน/ปีที่เริ่มใช้	ผู้อนุมัติ/วันที่
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

แนวทางปฏิบัติเรื่องการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้วัดกอีไส

1. วัตถุประสงค์ เพื่อให้บุคลากรในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีสามารถปฏิบัติได้เป็นมาตรฐานเดียวกันในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้วัดกอีไส
2. ขอบข่าย ครอบคลุมถึงบุคลากรที่ปฏิบัติงานในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
3. นิยามศัพท์
 - 3.1 โรคไข้วัดกอีไส (varicella, chicken pox) เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อ varicella-zoster virus เชื้อสามารถแพร่จากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งได้โดยการสัมผัส และทางอากาศ ระยะฟักตัว 10-21 วัน การแพร่เชื้อจะเกิดได้ตั้งแต่ 1-2 วันก่อนมีตุ่มขึ้น โดยมีอาการนำมาก่อน คือ มีไข้ต่ำๆ ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร หลังจากนั้นจะมีตุ่มขึ้นที่ผิวหนังและมีอาการคัน ตุ่มจะมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะภายใน 24-48 ชั่วโมง เริ่มแรกจากจุดแดง (macule) เปลี่ยนเป็นตุ่มเล็ก ๆ กลมแข็ง (papule) ตุ่มใส (vesicle) ตุ่มหนอง (pustule) และสะเก็ดแห้ง (crust) ตุ่มเหล่านี้จะพบมากบริเวณศีรษะ ลำตัว และใบหน้า ส่วนบริเวณแขนขาจะมีตุ่มขึ้นน้อย ระยะเวลาดังแต่ตุ่มขึ้นจนตกสะเก็ด ใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์
 - 3.2 การมีภูมิคุ้มกันต่อโรคไข้วัดกอีไส หมายถึง การได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้วัดกอีไสครบ 2 เข็ม หรือผลการตรวจ varicella IgG ได้ผลบวก หรือมีประวัติเคยเป็นโรคไข้วัดกอีไสหรือสุวัด
 - 3.3 ผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคที่รุนแรงและมีภาวะแทรกซ้อนจากการติดเชื้อโรคไข้วัดกอีไส ได้แก่
 - 3.3.1 ผู้ป่วย Immunocompromised ที่ไม่มีภูมิต่อโรคไข้วัดกอีไส เช่น ผู้ป่วยมะเร็ง ผู้ป่วยที่ได้รับยากดภูมิคุ้มกัน เป็นต้น
 - 3.3.2 เด็กที่เกิดจากมารดาที่มีอาการของโรคไข้วัดกอีไสภายใน 5 วันก่อนคลอดถึง 2 วันหลังคลอด
 - 3.3.3 เด็กเกิดก่อนกำหนดที่อายุครรภ์ ≥ 28 สัปดาห์ มารดาไม่มีภูมิต่อโรคไข้วัดกอีไส
 - 3.3.4 เด็กเกิดก่อนกำหนดที่อายุครรภ์ < 28 สัปดาห์ หรือน้ำหนัก $\leq 1,000$ กรัม
 - 3.3.5 หญิงตั้งครรภ์ที่ ไม่มีภูมิต่อโรคไข้วัดกอีไส
 - 3.4 ผู้สัมผัสโรคหมายถึงบุคคลที่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย เช่น บุคคลที่อยู่ในห้องเดียวกัน การสัมผัสลักษณะ face to face Contact ระยะเวลาดังการสัมผัส 5 นาทีถึง 1 ชั่วโมง
4. ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่
 - 4.1 แพทย์ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบตรวจผู้ป่วย และให้การรักษา
 - 4.2 หัวหน้าหอผู้ป่วยรับผิดชอบรายงานงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ
 - 4.3 พยาบาลควบคุมการติดเชื้อรับผิดชอบดำเนินการสอบสวนและควบคุมการติดเชื้อ
 - 4.4 หน่วยสวัสดิการสุขภาพรับผิดชอบคัดกรองภูมิคุ้มกันต่อโรคไข้วัดกอีไสและดำเนินการให้ได้รับฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้วัดกอีไสในบุคลากรและนักศึกษาปริญญาตรีทุกสาขา
 - 4.5 งานแพทยศาสตร์ศึกษารับผิดชอบในการคัดกรองภูมิคุ้มกันต่อโรคไข้วัดกอีไส แนะนำและติดตามการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้วัดกอีไสในแพทย์ประจำบ้าน
 - 4.6 งานกิจการนักศึกษารับผิดชอบในการติดตามนักศึกษาให้ได้รับวัคซีนก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย

5. แนวทางปฏิบัติ

5.1 สำหรับหน่วยตรวจผู้ป่วยนอก

- 5.1.1 มีระบบคัดกรองผู้ป่วยโรคติดเชื้อ
- 5.1.2 เมื่อสงสัยเป็นโรคไข่อสุกอีโอสให้ผู้ป่วยสวมผ้าปิดปากและจมูก
- 5.1.3 ดำเนินการให้ผู้ป่วยได้รับการตรวจรักษาโดยเร็ว
- 5.1.4 แพทย์ให้ผู้ป่วยหยุดงานจนกว่าตุ่มแห่งดกสะเก็ด
- 5.1.5 เขียนบัตรรายงานโรค หรือ รง. 506

5.2 ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

- 5.2.1 จัดให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องแยกเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อทางอากาศ จนกว่าตุ่มแห่ง
- 5.2.2 บุคลากรที่ดูแลผู้ป่วยต้องมีภูมิคุ้มกันต่อโรคไข่อสุกอีโอส
- 5.2.3 หากจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่อยู่ในระยะแพร่เชื้อออกจากห้องให้ผู้ป่วยสวมผ้าปิดปากและจมูกเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อ
- 5.2.4 แจ้งงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ เมื่อมีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

5.3 ผู้ป่วยที่สัมผัสโรคภายในหอผู้ป่วย

- 5.3.1 ค้นหาผู้สัมผัสโรคและประวัติภูมิคุ้มกันโรคไข่อสุกอีโอส
- 5.3.2 เจาะเลือดตรวจ varicella IgG ในผู้ป่วยที่ไม่มีประวัติภูมิคุ้มกัน
- 5.3.3 ผู้ที่มีผลตรวจ varicella IgG เป็นลบ และไม่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคที่รุนแรง แนะนำให้ได้รับวัคซีนป้องกันโรคภายใน 3-5 วัน
- 5.3.4 ผู้ที่มีผลตรวจ varicella IgG เป็นลบ แต่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคที่รุนแรง แพทย์ที่ดูแลผู้ป่วยปรึกษาแพทย์สาขาโรคติดเชื้อเพื่อพิจารณาให้ Acyclovir
- 5.3.5 ให้เจ้าหน้าที่ผู้ป่วยที่สัมผัสโรคโดยเร็ว เมื่อพิจารณาแล้วว่าไม่มีผลเสียต่อผู้ป่วย
- 5.3.6 หากไม่สามารถจำหน่ายผู้ป่วยได้ ให้ย้ายผู้ป่วยเข้าห้องแยกในวันที่ 8 ถึงวันที่ 21 หลังสัมผัสโรคหรือ 28 วันหลังสัมผัสโรค หากผู้สัมผัสโรคได้รับ immunoglobulin

5.4 บุคลากรที่สัมผัสโรค

บุคลากรและนักศึกษาทุกคนที่มีหน้าที่ดูแลรักษาผู้ป่วย ต้องมีหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งที่แสดงการมีภูมิคุ้มกันต่อโรค คือ ได้รับวัคซีนป้องกันโรคนี้ครบถ้วนก่อนเข้าปฏิบัติงาน เคยป่วยเป็นโรคนี้มาก่อน หรือมีผลการตรวจเลือดยืนยันว่ามีภูมิคุ้มกันต่อโรค

- 5.4.1 พยาบาลควบคุมการติดเชื้อและหัวหน้าหอผู้ป่วยค้นหาบุคลากรที่สัมผัสโรคและชักประวัติภูมิคุ้มกันโรคไข่อสุกอีโอส
- 5.4.2 เจาะเลือดตรวจ varicella IgG ในบุคลากรที่ไม่มีประวัติภูมิคุ้มกันที่หน่วยสวัสดิการสุขภาพโดยพยาบาลควบคุมการติดเชื้อเป็นผู้ประสานงาน
- 5.4.3 บุคลากรที่ผลตรวจ varicella IgG เป็นลบ ให้บุคลากรฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข่อสุกอีโอสภายใน 3-5 วันหลังสัมผัสโรค

แนวทางปฏิบัติเรื่องการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข่อสุกอีสุก

- 5.4.4 บุคลากรที่ไม่มีภูมิคุ้มกันให้บุคลากรเฝ้าระวังตนเองต่อการเป็นโรคไข่อสุกอีสุก ในช่วงระยะพักตัวของโรค (10-21 วัน) เช่น มีไข้ ให้สงสัยว่าอาจมีการติดเชื้อโรคไข่อสุกอีสุกและสวมผ้าปิดปากและจมูก หากมีตุ่มขึ้นให้รีบรับการตรวจรักษาทันที
- 5.4.5 แจ้งงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อเมื่อมีบุคลากรป่วยเป็นโรคไข่อสุกอีสุก

5 เอกสารอ้างอิง

1. ภพ โกศลารักษ์. โรคไข่อสุกอีสุก-โรคงูสวัด. ใน: จุฬารัตน์ เมฆมัลลิกา, ชัยณ พันธ์เจริญ, ทวี โชติพิทยสุนนท์, อุษา ทิสยากร, บรรณาธิการ. โรคติดเชื้อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ธนาพรส; 2550. หน้า 155-166.
2. Centers for Disease Control and Prevention. Prevention of varicella recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP). MMWR 2007; 56: 1-40
3. Lopez AS and Marin M. Strategies for the control and investigation of varicella outbreaks 2008. [internet]. 2008 [cited 2017 May 11]. Available from <https://www.cdc.gov/chickenpox/outbreaks/downloads/manual.pdf>
4. ประกาศคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เรื่อง แนวทางการดูแลสุขภาพและป้องกันโรค สำหรับบุคลากร นักศึกษา แพทย์ประจำบ้านและพยาบาลหลักสูตรวุฒิปัตก่อนเข้าปฏิบัติงาน/ศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี พ.ศ. 2557
5. ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง แนวทางป้องกันโรคติดต่อของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2559
6. บัตรรายงานโรค หรือ รง. 506 กลุ่มงานระบาดวิทยา กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานน่าย กรุงเทพมหานคร

6 เอกสารแนบ

7 บันทึก